

บทสัมภาษณ์

ดร.ประสิทธิ์ ดำรงชัย

ศิษย์เก่าดีเด่นของนิຕ้า ประจำปี พ.ศ. 2542

ดร.ประสิทธิ์ ดำรงชัย 1 ใน 9 ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นศิษย์เก่าดีเด่นของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในปี 2542 คงไม่ใช่เป็นเพียงเพราะเป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ในระดับสูงเท่านั้น หากทว่า น่าจะมีประเด็นเรื่องราวอื่น ๆ อีกมากมายที่ทำให้ ดร.ประสิทธิ์ ดำรงชัย ได้เป็นศิษย์เก่าดีเด่น

ว.สพบ.* : อยากให้เล่าถึงงานในตำแหน่งปัจจุบันที่รับผิดชอบอยู่

ดร.ประสิทธิ์ : ปัจจุบันเป็นกรรมการป้องกันปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) จริง ๆ ก็เป็นงานที่เคยทำมาก่อนสมัยเป็น ปปป. แต่เห็นว่างานนี้เป็นงานที่สำคัญ จึงได้ลาออกจากปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพราะว่าเป็นความหวัง ตอนนั้นเขาตั้งความหวังไว้กับกรรมการ ปปช. ว่าจะเป็นอย่างนี้ที่จะมาแก้ปัญหาความไม่ดั่งามในบ้านเมืองทั้งหลายได้ คือเรื่องเกี่ยวกับคอร์รัปชันในสังคมไทยในวงราชการไทยเรามันมีมาก แล้วก็แก้กันไม่ค่อยได้ คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง จึงกำหนดองค์กรนี้ขึ้นมาให้ตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมือง ไปเน้นที่นักการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ คือในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่เราเรียกว่าปฏิรูปการเมือง ตอนเขาปฏิรูปการเมืองนี้ ในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นวงการเมือง สังคม เศรษฐกิจ หรือการศึกษา หรืออะไรก็ตาม เรามีปัญหาอยู่ โดยเฉพาะในแง่การเมืองเรามีปัญหาอยู่ 3 อย่าง

อย่างทีหนึ่ง ก็คือ กลไกในการเลือกคนเข้ามาบริหารบ้านเมือง หรือนักการเมืองของเราไม่ดีพอ ทำให้ได้คนที่ไม่พึงประสงค์ คนดี ๆ เขาไม่อยากจะเข้ามาหรือเวลาเข้ามาก็สู้พวกไม่ดีไม่ได้ก็เลยทอดลอย คนที่ดีก็เลยถอนตัวออกไปไม่เข้ามา อันนั้นเป็นอันที่หนึ่ง

อย่างทีสอง ก็คือ พอเข้ามาเป็นรัฐบาลแล้ว สมมุติว่าอาจจะมิดคนดีอยู่บ้าง อย่างเช่น นายกฯ บางท่านก็เรียกว่าใช้ได้ แต่ก็ไม่สามารถบริหารบ้านเมืองให้มีประสิทธิภาพ เพราะติดขัดกับโครงสร้างในทางการเมืองที่มีหลายพรรค มีกลุ่มผลประโยชน์ที่มาเป็น สส. แล้วกลุ่มพวกนั้นก็มิดอิทธิพลที่จะบันดาลให้นายกรัฐมนตรี เป็นใครก็ได้ นายกจะอยู่ได้หรือไม่ก็ได้ก็คนกลุ่มนี้ เพราะฉะนั้นนายกก็เลยจะต้องโอนเอียงไปตามบุคคลเหล่านั้น ทำให้การบริหารอ่อนแอ ไม่มีประสิทธิภาพ อันนี้เริ่มจากเข้ามาไม่ได้ พอเข้ามาได้ก็บริหารบ้านเมืองไม่มีประสิทธิภาพ

อย่างทีสาม ก็คือ เมื่อเกิดปัญหาคอร์รัปชัน หรือปัญหาไมดีอะไรในฝ่ายการเมืองก็ไม่มีองค์กรตรวจสอบ ไม่มีองค์กรที่จะมาดูแลเพื่อกำจัดคนพวกนี้ออกไป อันนี้มันก็มี 3 ส่วน

ก็เลยปฏิรูปการเมืองโดยแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญจะกำหนดตั้งแต่การเลือกตั้งว่า ต้องทำอย่างไรจึงจะให้คนดี เมื่อเข้ามาแล้วก็พยายามสร้างอำนาจให้นายกรัฐมนตรีให้นายกฯ ไม่ต้องไปขึ้นอยู่กับ สส กลุ่มใหญ่ ก็สามารถที่จะบริหาร

*ว.สพบ. คือ วารสารสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บ้านเมืองได้ และก็ตั้งองค์กรตรวจสอบซึ่งก็มีหลาย ๆ องค์กร คือนอกจาก ปปช. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) แล้วก็มี ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน นี่ 3 แล้ว แล้วยังมีศาลปกครองมากำกับดูแล คือมันค่อย ๆ ลดลงตามลำดับ โดย ปปช. นี่เป็นองค์กรใหญ่ที่จัดการนักการเมืองโดยตรง รองลงมาเป็น คณะกรรมการผู้ตรวจเงินแผ่นดิน ก็จะมาอยู่ในรายละเอียดของการใช้จ่ายเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน แล้วก็มาถึงผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ก็จะมาดูแล้วว่าราษฎรเขาเดือดร้อนจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวกับการคอร์รัปชัน แต่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ประชาชนได้รับความสุขเท่าที่ควร อันนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินก็จะเข้าไปดูแล แล้วก็เสนอแก้ไขต่อรัฐสภา พวกนี้เสนอต่อรัฐสภาทั้งสิ้น เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มันไม่ได้ขึ้นกับรัฐบาลเป็นองค์กรอิสระ มีผลปฏิบัติงานก็รายงานต่อสภา แต่ไม่ได้หมายความว่าขึ้นอยู่กับสภา อย่างเช่น ปปช. เมื่อสอบสวนแล้วก็รายงานต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเฉพาะ มีวุฒิสภาที่จะคอยปลด ผู้ที่ทาง ปปช. สอบสวนออก คือ ปปช. สอบสวนแล้วไม่ได้หมายความว่าออกเลย ก็ต้องส่งไปให้วุฒิสภาเป็นคนปลดหรือว่าเป็นคดีอาญา หรือว่าคดีร้ายแรงผิดปกติ ก็ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นคนพิพากษาเลย ไม่ต้องไปให้ศาลปกติ นี่เป็นขั้นตอนของ ปปช. พอมาถึงเล็กลงไปกว่านั้นก็ศาลปกครอง คือองค์กรไม่ได้เล็กกว่ากัน แต่ลักษณะงานค่อย ๆ ทยอยลงมา ความรับผิดชอบของงานค่อย ๆ ทยอยลงมา พอมาถึงศาลปกครองก็เป็นเรื่องที่ทางราชการ มีคำสั่งที่ไปกระทบต่อประโยชน์ของประชาชน ศาลปกครองก็จะมาวินิจฉัยว่า คำสั่งทางปกครองนั้นมันถูกหรือไม่ถูก ถ้าไม่ถูกศาลปกครองสามารถที่จะสั่งหรือให้แก้ไขได้ มีคำสั่งแล้วให้ยกเลิกคำสั่ง หมายความว่าศาลปกครองเขามีอำนาจเต็มในข้อปลีกย่อยที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

ว.สพป. : คณะกรรมการ ที่คุณเป็นอยู่มีการคัดเลือกมาอย่างไร ใครเป็นคนแต่งตั้ง

อ.ประสิทธิ์ : จริง ๆ แล้วองค์กรที่มีบทบาทในการเลือกก็คือ วุฒิสภา แต่รัฐธรรมนูญ เขาเขียนขั้นตอนการเลือกเอาไว้ว่า จะต้องมีการสรรหา 15 คน 15 คนนี่ก็เป็นการรับสมัครวิทยุหลายที่เลือกกันมา 7 คน มีผู้แทนจากพรรคการเมืองนี่ 5 คน ก็เลือกกันเองจากพรรคการเมืองต่าง ๆ แล้วก็มาโดยตำแหน่งคือ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด กรรมการสรรหา ก็ไปดูว่าในประเทศไทย มีใครบ้างที่จะมีคุณสมบัติ มาเป็นกรรมการ ปปช. ตามที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ หลักใหญ่ก็คือมีความซื่อสัตย์และความสามารถ เรื่องความสามารถเขาก็กำหนดคุณสมบัติขึ้นมาโดยเฉพาะว่า อย่างน้อยต้องเป็นอธิบดีมาก่อน ตั้งแต่ระดับ 10 ด้านเป็นข้าราชการพลเรือน ถ้าเป็นวิทยุก็ต้องเป็นรองอธิบดีสูงสุดขึ้นไป ถ้าเป็นผู้พิพากษาที่ต้องเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา เจ็บใจเบื้องต้น ก็จะเป็นอย่างนั้นเมื่อกรรมการสรรหาไปดู และได้ตัวคนแล้ว เขาจะติดต่อไปว่าจะยอมให้เสนอชื่อเข้ารับการคัดเลือกหรือไม่ ถ้ายอมให้เสนอชื่อก็จะมีฟอร์มให้กรอกประวัติ และเซ็นชื่อยินยอม. อย่างคราวที่แล้วกรรมการสรรหาเสนอชื่อเข้ามา 25 คน พอได้มาแล้วกรรมการสรรหา ก็มานั่งดูพิจารณากัน ถกเถียงกันว่าจะคัดเหลือ 18 ซึ่งเป็น 2 เท่าของกรรมการ ปปช. เอาชื่อ 18 คน พร้อมประวัติรายละเอียดแต่ละคนนี่ ส่งให้ประธานวุฒิสภา ประธานวุฒิสภา ก็ไปตั้งกรรมาธิการตรวจสอบประวัติ ครั้งที่ผ่านมามีคุณทวีศักดิ์ หนูหนักดี เป็นประธาน ท่านเคยเป็น พอตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมาธิการตรวจสอบประวัติ เขาก็จะประกาศทางวิทยุ และโทรทัศน์ว่า บุคคล 18 คนนี้ จะถูกวุฒิสภาเลือกเป็นกรรมการ ปปช. ขอให้ประชาชนทั้งหลายที่รู้ประวัติของคนเหล่านี้ แจ้งมาให้กรรมาธิการทราบ เจตนาจริง ๆ เขาคงต้องการสวนไม่ตี เพราะว่ามันดีมันปรากฏอยู่ที่ไม่ปรากฏคือสวนไม่ตี แต่เขาก็ไม่ได้บอกว่าสวนไม่ตี เพราะฉะนั้นหลายคน

ก็ส่งทั้งส่วนดีส่วนไม่ดี บางคนชอบกันก็ส่งส่วนดี บางคนไม่ชอบกันก็ส่งส่วนไม่ดีไป เสร็จแล้วคณะกรรมการตรวจสอบประวัติก็จะจัดทำรายละเอียดเลยว่า แต่ละคนมีประวัติอะไรบ้าง เรียกไปถามด้วย อย่างพวกผมนี้ถูกเรียกไปถามว่ามีบางคนบอกว่าท่านทำอย่างนั้น อย่างนี้ ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เขาก็ให้โอกาสไปชี้แจงข้อเท็จจริงได้ ใครเป็นคนกล่าวหาเขาก็จะเชิญคนกล่าวหามาชี้แจงเหมือนกัน เพราะการกล่าวหาต้องเปิดเผยชื่อ บอกชื่อ บล็อกที่อยู่อะไร เสร็จเรียบร้อย แล้วบอกชื่อกกล่าวหา ว่ากล่าวหาอะไร ที่นี้พอกรรมการตรวจสอบเสร็จเรียบร้อยก็ได้ประวัติได้ผลงาน ได้ความดีความชั่วทั้งหมดแล้ว เขาก็จะเสนอเข้าวุฒิสภา วุฒิสภาก็จะไปโหวตกัน วิธีโหวตเขาก็ใช้วิธีนี้จึ่งว่ามี 18 คน ใครจะเลือกใครบ้าง ก็ให้เขียนชื่อ 9 คน แล้วก็ส่งไป พอได้ 9 คนเสร็จแล้ว 9 คนนี้ ก็จะมาเลือกประธานกันเอง ยังไม่นำความกราบบังคมทูล พอเลือกได้ประธานแล้วก็แจ้งไปทางวุฒิสภา ทางประธานวุฒิสภาก็จะนำความกราบบังคมทูล พอเลือกได้ประธานแล้วก็แจ้งไปทางวุฒิสภา ทางประธานวุฒิสภาก็จะนำความกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อโปรดเกล้าแต่งตั้ง 9 คนนี้โดยคนหนึ่งเป็นประธาน ที่เหลือเป็นกรรมการก็ได้ตัวกรรมการ คุณโอภาส อรุณันท์ เป็นประธาน คุณโอภาสนี้เป็นอดีตอัยการสูงสุด เป็นอดีตประธานกรรมการ ปปป. ก็เรียกว่าเป็นนักกฎหมายเป็นผู้ที่อาวุโสมาก คุณสมบัติอีกอย่างหนึ่ง เขากำหนดอายุสูงสุดว่าไม่เกิน 70 ปี

ว.สพ. : ตั้งแต่ทำงานมา คุณรู้สึกชอบหรือพอใจในงานใดมากที่สุด

ดร.ประสิทธิ์ : ทั้งหมดเลย จริง ๆ แล้วผมมีความรู้สึกพอใจงานทั้งหมดที่ผ่านมา คือพอใจที่สามารถทำงานลุล่วงมาได้ด้วยดี เริ่มตำแหน่งสำคัญ ตั้งแต่ผู้อำนวยการกองแล้ว คือผมคิดว่าในราชการ ในระดับกรมทั้งหลายนี้ ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้อำนวยการกองเป็นช่วงจังหวะชีวิตที่มีโอกาสทำงานได้มากที่สุด

หมายถึง เราได้ทำงานด้วยตนเองมาก พอหลังจากนั้นมันก็เป็นการไปใช้คนอื่นทำงาน อย่างเช่นพอมมาเป็นเลขาธิการ ปปป. เราก็ใช้คนอื่นเขาไปทำ พอมมาเป็นปลัดฯ เราก็ใช้คนอื่นเขาทำ

ตอนที่ผมเป็นผู้อำนวยการกองวิจัยและวางแผนของสำนักงาน ปปป. จะคิดริเริ่มงานอะไรก็คิดได้ เราอยากจะทำอะไรก็ทำได้ เรามี...จะเรียกว่าค่อนข้างอิสระ มีลูกน้องอยู่ในมือพอสมควร

ว.สพ. : คุณได้ผลักดันหรือเปลี่ยนแปลงอะไรที่เป็นรูปธรรมที่เห็นได้บ้าง ในส่วนของงานที่ ปปป.

ดร.ประสิทธิ์ : คือตอนเป็นผู้อำนวยการกองวิจัยมันทำงานป้องกันทั้งหมดของ ปปป. งาน ปปป. มีอยู่ 2 ชัก ชักหนึ่งคืองานปราบปราม อีกชักหนึ่งคืองานป้องกัน งานป้องกันทั้งหมดเนี่ยอยู่ที่กองวิจัยซึ่งผมเป็นคนรับผิดชอบ แต่ก็มีกรรมการใหญ่ ปปป. และมีอนุกรรมการแต่ละคณะช่วยแต่ว่าคนที่ทำให้งานมันออกมาได้จริง ๆ ก็คือ ทางกอง เพราะฉะนั้นในช่วงนั้นเราสามารถผลักดัน คือไม่อยากจะบอกว่าผมเป็นคนคิด ผมเป็นคนทำ เพราะว่าเวลาคิดเวลาทำมันช่วยกันคิดช่วยกันทำ คืองานป้องกันของ ปปป. เนี่ยมันมีอยู่ 3 ส่วน ส่วนหนึ่งก็คือเป็นเรื่องของระบบงานเกี่ยวกับตัวระบบงานป้องกัน อีกส่วนหนึ่งก็คือเรื่องของตัวคน ป้องกันที่ระบบป้องกันที่ตัวคน แล้วอันที่สาม อันที่สามคืองานวิชาการ

งานป้องกันในเรื่องของระบบงานเราก็จะมีการออกระเบียบข้อบังคับ กำหนดขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อจะไม่ให้มีการทุจริต อย่างกฎหมายก็แก้ไขไปเยอะ ระเบียบพัสดุ เราก็แก้ไขไปมาก อย่างเรื่องของตำรวจ เรื่องบุคลากร, เกษตรและต่างประเทศเราแก้ไขไปแล้ว อันนั้นเป็นเรื่องของระบบ

ที่นี้ในเรื่องตัวคน ก็คือเป็นเรื่องของการปลูกจิตสำนึกของคน โดยอาศัยการประชาสัมพันธ์เริ่มแรกก็เริ่มมาจากการประชาสัมพันธ์ พอทำประชาสัมพันธ์ไปเราก็มองเห็นว่าการทำงานของ ปปป. จะสำเร็จได้

มันจะต้องมีคนศรัทธา คือถ้าคนเขาไม่ศรัทธา อย่าง ปปป. ก็เหมือนกัน ถ้าคนเขาศรัทธาเนี่ยมันคือว่ามันมีค่าในการทำงาน อันที่สองคือ ต้องมีคนเข้ามาเป็นแนวร่วม พุดง่าย ๆ เราเรียกว่า อันที่หนึ่งต้องสร้างศรัทธา อันที่สองต้องหามิตร หาพันธมิตรเข้ามาร่วมทำงาน อันที่สามคือ ปลุกจิตสำนึก 닝งาน ปปป. จะสำเร็จ ด้านการป้องกันจะสำเร็จได้ก็โดยสามอันนี้ งานปลุกจิตสำนึกนี้ เป็นงานที่คนไม่ค่อยอยากจะทำ อันหนึ่งคือความยากลำบาก อันที่สองก็คือ เหตุที่ไม่อยากจะทำ เพราะว่าผลมันมองไม่เห็น อย่างเราไปปลุกฝังเด็กนักเรียน ซึ่งเราก็ทำอยู่ในโรงเรียนตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงเด็กโต เราก็พยายามไปโรงเรียนไปทำแบบอย่างที่ดีไปพูดจาวว่า ปปป. เป็นภาพของความดี เพราะฉะนั้นเราไปที่ไหน โรงเรียนก็ต้อนรับเรา แล้วก็ให้พูดกับนักเรียน มีการมอบรางวัลให้นักเรียนให้โรงเรียนเขาช่วยคัดเลือกนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์เป็นตัวอย่างของนักเรียนที่ดี ขณะเดียวกันเราก็ยกย่องคนในแง่ที่ว่า จะเปลี่ยนค่านิยมสังคม คือจริง ๆ แล้ว ที่มุ่งทำมากที่สุดก็คือ การเปลี่ยนค่านิยมของคนในสังคม ซึ่งก็อย่างที่ว่า ปปป. นี้เป็นหน่วยงานที่มันไม่เหมือนที่อื่น ในกระทรวงศึกษาเขาก็สอนให้คนซื่อสัตย์ ปลุกฝังให้คนซื่อสัตย์มีระเบียบวินัย หรือหน่วยงานวัฒนธรรม หน่วยงานต่าง ๆ เขาก็จะมองแค่นั้น แต่ ปปป. เราจะมองไกลไปกว่า ซึ่งโดยเฉพาะผมก็พยายามทำมาก ๆ แต่เขาก็ไม่ค่อยกล้าคือ คำว่าไม่ค่อยกล้าในความรู้สึกของผมนี้ หมายความว่าในหน่วยงานนี้ ตัวเองซื่อสัตย์แล้วยังไม่พอดังหน้าทีดูแล้วด้วยไม่ให้เกิดการกระทำเกิดขึ้น ถ้ามันเกิดขึ้นก็ต้องมีปฏิริยาตอบโต้มีพอดังปฏิริยาตอบโต้ เขาก็มองว่าผมจะไปชวนคนมาเดินขบวนโลว์รูบอล อะไรทำนองนี้เนี่ยตรงเนี่ยมันไกลกว่าที่กระทรวงศึกษาหรือใคร ๆ เขาทำ กระทรวงศึกษาเขาก็ทำแค่นั้น เขาคิดว่าซื่อสัตย์แล้วก็พอแต่ของเราคิดว่าซื่อสัตย์แล้วยังไม่พอ เพราะว่าในสังคมมันไม่ได้มีคนที่มีนิสัยสันดานเกิดมาเป็นคนดีทุกคน คือนักวิทยาศาสตร์ทางพันธุกรรมเขาเชื่อว่าพันธุกรรมสำคัญที่สุด หรือนักสิ่งแวดล้อมเขา

เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมสำคัญที่สุด แต่จริง ๆ แล้วมันมีในเรื่องของพันธุกรรม เช่นว่าคนเกิดมาจะมีสันดานโกงให้ออกกฎระเบียบหรือไปบังคับเขาอย่างไร มันก็ต้องโกงอยู่นั่นแหละ เพราะฉะนั้นคนพวกนี้เราถึงต้องคิดว่าทำอย่างไรจึงจะกันคนพวกนี้ได้ แต่ว่าบังเอิญทฤษฎีของผมถึงแม้มีส่วนน้อยคนที่สันดานออกมากองเนี่ย แต่มันมีอิทธิพล อิทธิพลการเงิน อิทธิพลนักเลง อิทธิพลอะไรก็ตามมันเยอะ ซึ่งถ้าหากคนดี ๆ ไม่ออกมาปฏิบัติกริยาตอบโต้ พวกนี้ก็จะเข้ามามีอำนาจถ้ามีปฏิริยาตอบโต้ได้เสีย บอกว่าไอ้คนอย่างนี้เราไม่เอาให้ไล่เสีย มันก็จะเข้ามาไม่ได้ ถ้าเราทำได้แบบนี้เนี่ยมันก็แก้ปัญหาตอบรับทันได้ แต่ว่าสังคมเรายังไม่เป็นใจกับเรา มันยังไม่เอื้ออำนวยที่เราจะทำได้ถึงขั้นนั้นได้ เพราะว่าขึ้นไปที่ตอนนี้อย่างเช่น ยกตัวอย่างง่าย ๆ ตอน รสช. คงจำกันได้ พอ รสช. บิดอำนาจผู้คนที่ดีใจเกิดความหวังขึ้นมา ดีใจใหญ่เลย สะใจ ไล่คนไม่ดีออกไปเสีย ก็มีการสอบสวน ตั้งกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินให้อำนาจเด็ดขาดเลย ว่า ตรวจสอบเลยว่ามีใคร ให้ประกาศชื่อออกมาเลย ผลกรรมการมีมติให้ยึดทรัพย์สินก็ได้เลย นี่คืออำนาจเด็ดขาด ผู้คนดีใจ แต่พอมา ๆ ไปคนก็เริ่มออกมาสื่อก็เริ่มออกมา บอกว่า พลเอกสุวิชัยซึ่งเป็นประธานเป็นศาลเดี่ยวไปรังแกเขา สังคมก็เริ่มเปลี่ยนไป ในที่สุดก็ไปเห็นใจ พอเห็นใจ ก็แก้กฎหมายบอกว่าเอะจะให้ไปศาลปกติ ศาลก็วินิจฉัยว่าไม่มีอำนาจ ก็หลุดกันหมด อันนี้คือ เพราะอะไรเพราะสังคมเราแท้ ๆ เลย เพราะฉะนั้นถ้าพอเราขึ้นออกมาคนเนี่ยเขาก็ตามติดตามไม่ได้หมายความว่าเฉพาะไอ้พวกนักเลงไอ้เขาโกงบ้านโกงเมือง เขาจะเหยียบเรา ประชาชนก็พลอยเล่นงานเราด้วย ตรงนี้ต้องใช้เวลา อันนี้ที่มันมองไม่เห็น ก็น่าเห็นใจลูกน้องที่เขาทำงาน แม้มันแต่พวกอนุกรรมการที่เขามาช่วยกัน ผมทำงานผมได้ออนุกรรมการมาช่วยงาน เพราะลำพังพวกเรา ผมเองหรือเจ้าหน้าที่ใน ปปป. ประสบการณ์ตรงเนี่ยมันไม่พอแล้วงานสร้างจิตสำนึกเนี่ยคนนอกเขามองไม่ค่อยเห็น แม้มันแต่จนกว่าปรามปรามซึ่งมันเริ่มขึ้นเป็นอัน ก็ยังเห็น

ไม่ชัด เพราะฉะนั้น งานป้องกันนี้ คนกลุ่มหนึ่งที่เป็น คณะอนุกรรมการทั้งด้านประชาสัมพันธ์ ทั้งด้านการ ปลุกฝังค่านิยม ซึ่งเขาทำงานมานาน นานกว่ากลุ่ม พวกผมมาก พวกนี้น่าได้รับการยกย่อง

ว.สพบ. : ช่วงไหนที่คุณรู้สึกเหน็ดเหนื่อยกับการทำงานมากที่สุด

ดร.ประสิทธิ์ : ช่วงที่หนัก ทำงานมากหนักที่สุดคือ การเป็นปลัดสำนักนายก ตอนนั้น พลเอกชวลิต เป็นนายกฯ ตั้งผมเป็นปลัด รัฐมนตรีที่ดูแลคือ คุณ ปิยะณัฐ รัชราภรณ์ พอเป็นมาได้สักพักพฤศจิกายน ธันวาคม 2 เดือน ก็เปลี่ยนรัฐบาล นายชวนก็เข้ามา เป็นนายก ก็มีรัฐมนตรีคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ เป็นผู้ดูแล คุณพิชัย เป็นรองนายก

ที่ว่าหนักก็เพราะ มันกินเวลา และก็กินพลังงานในการทำงาน อย่างเช่นเรื่องเวลานี้ แค่เป็น กรรมการโดยตำแหน่ง ในตำแหน่งปลัดฯ เป็น กรรมการอยู่ 200 กว่าคณะ ใน 200 กว่าคณะนี่ก็เป็นประธานฯ อยู่ส่วนหนึ่ง ทำหน้าที่รองประธานฯ อยู่ส่วนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นกรรมการเฉย ๆ ทำหน้าที่ เป็นเลขานุการกรรมการ รวมแล้ว 200 กว่า ที่นี้ไอ้ที่ จำเป็นจริง ๆ คือส่วนเป็นประธานหรือเป็นเลขานุการ นี่จะหนักมาก ส่วนกรรมการเฉย ๆ นี่ยังไม่เป็นไร เพราะว่าเวลาการประชุมนี้เราอาจจะไปบ้างไม่ไปบ้าง ก็ได้ แต่ถ้าทำหน้าที่ประธานนี้ โดยตำแหน่งมันสูง กรรมการอื่นอาจจะไปปลัดฯ กระทบบ้าง รองปลัดฯ กระทบบ้าง ถ้าเราไม่ไปมอบให้รองเราไป หรือ ผู้ช่วยหรือผู้ตรวจเราไปก็จะไม่ค่อยเหมาะ ด้านนายก รัฐมนตรี รองนายกเป็นประธาน ก็มีอีกเยอะที่เราเป็น รองประธาน พอเราเป็นรองประธาน ถ้ารัฐมนตรี ท่านไม่ว่าง ก็มอบหมายให้ปลัดฯ ไปทำหน้าที่ประธาน แทนด้วยอันนี้เราก็ขาดไม่ค่อยได้ ส่วนเป็นเลขานี้ แน่นนอนเราขาดไม่ได้อยู่แล้ว

ว.สพบ. : การศึกษาที่นิด้า มีส่วนช่วย หรือ เป็น ประโยชน์อย่างไรต่อการทำงานของ คุณ

ดร.ประสิทธิ์ : ตอนที่ผมเรียนยังเป็นคณะรัฐประศาสนศาสตร์ของธรรมศาสตร์ ซึ่งเรียน 8 วิชา ก็จบ คอร์สเวิร์ค เรียนสัมมนาอีก 2 วิชา เป็น 10 วิชา ก็เขียนวิทยานิพนธ์ไปก็จบ ที่นี้พอพวกผมเรียนได้ 8 วิชาปุ๊บ มันก็เปลี่ยนฐานะจากคณะออกมาตั้งเป็น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พอตั้งเป็นสถาบัน บัณฑิตมันก็มีหลายคณะ มีทั้ง รศ. (รัฐประศาสนศาสตร์ของธรรมศาสตร์) พัฒนาการเศรษฐกิจ บริหารธุรกิจ สป. (สถิติประยุกต์) จำได้ว่าอาจารย์ ออมร รักษาสัตย์ ก็เป็นคนหนึ่งที่บุกเบิกคณะ รศ. ตอน นั้นอาจารย์ซุบ เป็นอธิการ สอนหลักรัฐประศาสนศาสตร์ อาจารย์อมร สอนบริหารงานบุคคล อาจารย์ เซวง กับอาจารย์ทิตยาธิสอนวิจัย แล้วก็อาจารย์ ที่ไปอยู่ CP. อาจารย์อาชวัน ก็สอนเรื่องบริหาร แรงงาน มีอาจารย์พิเศษ อย่างอาจารย์ บุญชนะสอน ด้านเศรษฐกิจตอนนั้นการเรียนที่นิด้า เป็นการเรียน สำหรับผู้ทำงานแล้ว เจตนาจริง ๆ ตอนที่ตั้ง รศ.รุ่น แรก ๆ ก็คือรับผู้ทำงานแล้วมาเรียน ตอนนั้นผมก็ ทำงานแล้วเป็นครูอยู่ตอนนั้น ที่นี้พอเรียนจบ 8 วิชา แทนที่จะเรียนสัมมนา 2 วิชา พอเปลี่ยนเป็นสถาบันฯ หลักสูตรใหม่ก็เข้ามา พวกผมต้องเรียนเพิ่มอีก 5 วิชา ก็มีพัฒนาการเศรษฐกิจ มีเรื่องมนุษย พฤติกรรมใน องค์การ มีสถิติ อะไรอีกหลายอย่าง 5 วิชา ที่นี้ อาจารย์ใหม่กลับมาตอนนั้นกำลังฟิตก็มีท่าน อาจารย์ ไพจิตร เอื้อทวิกุล ดร.สุระ แล้วก็มีท่านอธิบดีอาจารย์ สนิท วรปัญญา 3 คนนี้รับผิดชอบพัฒนาการเศรษฐกิจ นอกจากนั้นก็มนุษยและพฤติกรรมในองค์การก็คือ ฝรั่งมาสอน แล้วก็ท่านปลัดลิขิตที่ท่านเกษียณแล้ว ผมมาเป็นแทน ท่านก็เป็นอาจารย์ช่วยอาจารย์ฝรั่งมา สอน สถิตินี้ก็ อาจารย์อนุมงคล ก็มาสอน อาจารย์ อนุชา อีกหลายคนเรียนไปได้ 5 วิชาเสร็จถึงทำ วิทยานิพนธ์ แล้วก็สอบข้อเขียนพิสดาร เดิมเรียน 8 วิชา สัมมนา 2 แล้วก็สอบข้อเขียนพิสดาร ที่นี้ในช่วงที่ใกล้จะสอบข้อเขียนพิสดาร กพ.ก็เกิดสอบทุน รัฐบาลไปเรียนปริญญาโทของสำนักงานปลัดและก็มี หลายน ๆ หน่วย หน่วยละทุน ที่นี้ ดร.ไพบุณย์ ช่างเรียน

ท่านไปสอนวิชาปกครองท้องถิ่นที่นิด้า ท่านเป็นนัก เรียนทุนที่นี้ (สำนักนายกรัฐมนตรื) แล้วก็มาบรรจุที่นี้ เนื่องจากระหว่างเรียนจบคอร์สปริญญาเอก แต่ยังไม่ ทำวิทยานิพนธ์ ก็ถูกเรียกตัวกลับ มาอยู่เดี่ยวเดียวก็ ขอโอนไปนิด้ามาสอนพวกผมด้วย ตำแหน่งมันก็ว่าง เขาก็เลยขอใหม่ ผมก็เลยมาสอบทุน กพ. ก็ได้ ที่นี้ ถามว่าได้เอาวิชาที่เรียนมาใช้หรือเปล่า ก็เริ่มตั้งแต่ ตอนสอบชิงทุน พอเรียนจบคอร์สเวอร์คที่นิด้า หมด แล้ว เราถือว่าเรามีความรู้ อาจารย์ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้ให้มาเยอะแยะ ก็มาสอบแข่งขันไม่ได้ดู หนังสือพิเศษนอกเหนือจากนั้นเลย เพราะว่าตอนนั้น รอลสอบข้อเขียนพิสดาร ข้อเขียนนี้มันต้องสอบกว้าง โดยเฉพาะหลักการบริหารแล้วมาสอบทุน กพ. ก็จะไปเรียนวิชาบริหารราชการ วิชาที่สอบก็คือหลักวิชา บริหาร 200 คะแนน ภาษาอังกฤษ 100 เซาวิวก 100 ภาษาไทย 100 ก็ประมาณ 500-600 ภาษาอังกฤษ ผมไม่ได้เรื่องแต่ก็สอบได้ ก็สอบผ่านของนิด้า มันมี สอบภาษาอังกฤษด้วยเมื่อก่อน ไม่ได้เรียนหรอก คือ ต้องสอบภาษาอังกฤษเสร็จก่อนจึงจะไปทำวิทยานิพนธ์ หรือสอบข้อเขียนพิสดาร แล้วมาได้ทุน กพ. ไปเรียน ปริญญาโท แต่มาดูงานที่นี้ก่อน ตอนนั้นท่านสุธี อากาศฤกษ์ เป็นหัวหน้ากองวิจัย คุณจักรา เป็นนัก วิจัยเอก เขาก็ช่วยให้ผมดูงานช่วยแนะนำอะไรให้ ผม ก็บอกท่านว่า ถ้าผมไปเรียนถ้ามันได้คะแนนดี ผม อยากเรียนต่อก็ขอให้สนับสนุนผมด้วย คุณสุธี คุณ จักรา ก็รับปาก ผมไปเรียน 2-3 เทอม คะแนนดี ผม ก็ขอมาทาง กพ. ขอเรียนต่อปริญญาเอก อันนี้เป็น เหตุให้ได้เรียนต่อปริญญาเอก สมัยก่อนในกรม กอง เขาไม่ให้เรียนต้องเป็นอาจารย์จึงจะได้เรียนปริญญาเอก กพ. ก็ยกเว้นให้เป็นพิเศษ เนื่องจากสำนักนายก จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้พอที่จะไปพูดจากับ คนอื่นเขาได้ กพ. จึงยอมให้มาเรียน

ในวิชาทั้งหลายที่เรียนมาจากนิด้า ไม่ว่าจะ เป็น เศรษฐศาสตร์ อันนี้ผมยังจำหลักได้เลย อันที่ผม ประทับใจ และจำได้ขึ้นใจก็คือ ดับเบิลยูดับเบิลยู โรส ตาว ที่เขาเสนอว่าการกระโดดขึ้น การเทคออฟ ที่ว่า

ประเทศพัฒนาทั้งหลาย ถ้าตราบได้รายได้หรือความ เป็นอยู่ของประชาชนยังอยู่ในระดับนี้ก็ยิ่งยากจนไป เรื่อย ๆ จนมันขึ้นถึงระดับหนึ่งแล้ว มันจะพุ่งพรวด เป็นประเทศพัฒนาไปเลย ปัญหาของเราคือทำ อย่างไรจึงจะพัฒนาประเทศให้กระโดดไปถึงขั้นเทค ออฟได้ อันนี้คือทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เรียนตอนอยู่ นิด้า จำขึ้นใจเลย ประสบความสำเร็จอย่างหนึ่งก็คือ ความเป็นนักวิชาการ ผมพูดอยู่เสมอว่าใครก็ตาม ที่เป็นนักวิชาการแล้วมีโลกาสมมาทำบริหาร แล้ว สามารถใช้วิชาการมาช่วยในการบริหารประยุกต์ใช้ได้ ได้กำไรไปเยอะ มันเหมือนนักมวย คนมีพื้นฐานทาง เบสิกมวยมันก็ต่อยมวยหลักกับอีกคนที่ไม่เป็นวิชา มวยเลย อาศัยหมัดหนักด้วย ร้องไว หรืออะไรอย่าง เดียวมันก็ได้ครึ่งเดียว แต่คนที่มีเบสิกมา มีหมัดหนัก ร้องไวด้วย มันชนะคนที่ไม่มีแน่ เพราะฉะนั้นนัก บริหารผู้ใหญ่บ้านเรา ตั้งแต่ต้นนายกลงไป ผมยังมีความ เชื่อว่าไม่ใช่ใครก็มาเป็นนายกได้ นายกต้องมีพื้นฐาน ทางวิชาการ รัฐมนตรีก็เหมือนกัน ไม่ใช่หมายความว่า คนไม่มีแล้วเป็นไม่ได้ เป็นก็ได้แต่ถ้าจะแข่งกัน จริง ๆ แล้วมันสู้กันไม่ได้ อันนี้เป็นหลักจริง ๆ เลย แต่ผมก็พูดเสมอว่า นักวิชาการอย่าให้เขาตราหน้าว่า ความรู้ท่วมหัวแล้วเอาตัวไม่รอด เป็นสิ่งที่ผมกลัว ที่สุดหลังจากเรียนจบปริญญาเอกกลับมา เพราะว่า ผมชอบอ่านภาษิตไทย ๆ ของเรา ตั้งแต่สมัยเรียน ภาษาไทย ก็พยายามท่องจำภาษิตอะไรที่ดี อย่าง ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอดนี่กลัวที่สุด เพราะกลับมา ทำงานแรก ๆ นี้ยังไม่รู้หรอก ไม่รู้ซึ่งถึงภาษิตกันนี้ว่า มันมีความหมายว่าอย่างไร พอมาทำงานแล้วรู้เลย ใหม่ ๆ รัลนวิชามาอยู่นายทำอะไรไม่ตีเราก็พูดในหมู่ ในพวก แล้วมันก็ไปเข้าหูนาย ตอนหลังก็มาสังเกตว่า ทำไมกองวิชาการซึ่งต้องใช้คนอย่างเรา เขาไม่เอาเรา เขาเอาคนที่ไม่จบปริญญาตรีเลยขึ้นไปเป็นผู้อำนวยการกองวิชาการที่นี้ ก็เริ่มได้คิดว่าเราคงเข้าตำรา ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด แสดงว่าเราไม่ใช่ศิลปะ ในการทำงาน การทำงานจะให้ความสำเร็จได้จึงต้องมีศิลปะด้วยไม่ใช่เรียนเก่ง เรียนมากอย่างเดียว ต้อง

มีศิลปะในการทำงาน อันนี้อาจจะเป็นเหตุหนึ่ง ทำไมจึงได้เป็นศิษย์เก่าดีเด่น คืออาจารย์ชูปทีนิตำท่านเคยทำงานเทศบาลเป็นปลัดเทศบาลจะคอยพำสอนตลอดเวลาว่าการบริหารนี้มันเป็นศาสตร์เป็นศิลป์ที่จริงในตำราก็มีอยู่ แต่การที่ท่านมาพูดอยู่ทุกวัน ก็ส่งสารท่านด้วย สุขภาพท่านไม่ค่อยดี อ้วนด้วย สอนก็ hobby แต่ความที่ท่านเป็นครูจริง ๆ ทุ่มเทสอนเต็มที่ ที่ได้จากนิดา อาจารย์ชูปทีนิตำเป็นส่วนสำคัญเรื่องศิลปการทำงาน อาจารย์อมร นี้ให้ลูกศิษย์ ในแง่มุมของความตั้งใจในการทำงานและที่ฝรั่งเขาเรียกว่า "guts" ศัพท์ภาษาไทยเราเรียก "กึ๋น" อาจารย์ชูปทีนิตำให้ศิลปะในการทำงาน ท่านบอกเสมอว่าคนที่เป็นนักบริหารที่ดีคือ คนที่สามารถให้คนมาช่วยเราทำงานให้ได้มากที่สุด ผมก็ถือหลักอันนี้ ที่นี้ การที่จะให้คนเขามาช่วยเราทำงานได้มากที่สุด ก็คือ เราต้องไม่ยกตัวเราไม่ให้สูงกว่าคนอื่นเขา ขณะเดียวกันก็ยกย่องคนอื่นเขา ผมจะพูดเสมอที่ ปปป. ว่างานที่สำเร็จทั้งหลายท่านทั้งหลายนั้นแหละคิด อย่างงาน ปปป. สัจจร ผมไม่เคยพูดเลยว่าผมเป็นคนบุกเบิก ซึ่งความจริงถ้าเราไม่บุกเบิก ผลักดันมันก็เกิดขึ้นไม่ได้ แต่คนไปช่วยทำงานจริง วิธีการ ความคิดของเขา ที่ช่วยกันคิดแก้ไขปรับปรุงให้การทำงาน ปปป. สัจจร 1 วันให้สำเร็จจะใช้เวลาอย่างไรมีเนื้อหาอะไร เขาก็มาช่วยกันทำช่วยกันคิด

ที่สำคัญก็งานพวกมาตรการป้องกันต่าง ๆ การปรับปรุงระบบการบริหารงานกฎหมาย ข้อบังคับ เช่นกรณีขนส่ง การจดทะเบียนรถยนต์ มีการลดขั้นตอนให้บริการรวดเร็ว เอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ งานเกี่ยวกับระบบจะมีนักวิชาการมา ผมก็ยกย่องเขา ก็บอกลูกน้องดูแลท่านให้ดีนะ ต้อนรับให้เกียรติเขา เพราะ

เบี้ยประชุมเขา 150 บาท แต่ก่อนมัน 150 เขาไม่คุ้มกับค่าน้ำมันรถหยอก แต่เขาต้องการความภูมิใจ เขาจึงมาทำ และเขาจะทำงานให้เราได้เขาต้องมีความภูมิใจอยู่ ไม่ใช่ดูถูกเขาว่าพวกนี้มาแอบอิง ปปป. นี้ไม่ได้

อย่างเช่น สมัยก่อนตอนเป็น ซี 4 ซี 5 อยู่นี้ยังคิดว่าทุกอย่างมันต้องเป็นไปตามทฤษฎี เห็นอะไรที่ไม่ถูกต้องก็พูดกับเพื่อน มันก็ไปเข้าหูผู้ใหญ่ ก็มานั่งทบทวน คงเป็นเรื่องนี้เองที่เราไปว่าผู้ใหญ่ เวลาเข้าพบผู้ใหญ่ เพื่อนบอกให้ดูอารมณ์ท่านด้วย ผมไม่เข้าใจว่าการทำราชการนี้ต้องมีอารมณ์ ต้องรอยเวลาอารมณ์ดี อารมณ์ไม่ดี ผมก็ไม่เข้าใจ คือ นิสัยตอนแรกติดตัวมาแต่เด็ก ๆ คือความที่เราเป็นคนทำดีทุกอย่างทำดีเรียนหนังสือตั้งใจทำงานดีทุกอย่างก็เลยถูกตำหนิไม่ได้ ขยันทำงาน ขยันตลอดไม่เคยเกงาน ก็ติดเป็นนิสัย ใจน้อย พอเริ่มรู้สึกตัวก็ตอนเป็น ซี 6 แล้ว ทำไมเขาไม่ให้เราเป็น พอ มาตอนหลังมันมีความรู้สึกที่ เราเข้าตำราความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด เราเห็นอะไรเราก็พูด แล้วนิสัยใจน้อย ก็บอกตัวเองว่าเราจะทำงานสำคัญต่อไปข้างหน้าเราจะใจน้อยอย่างนี้ไม่ได้ ก็เริ่มปรับตัวเอง สิ้นปีที่หนึ่งก็มานั่งทบทวนตัวเอง ตั้งแต่นั้นมาว่าเราทำอะไรถูกอะไรผิด ไอ้การที่เราเป็นนักวิชาการเราก็เอามาวิเคราะห์ได้ ตอนหลังก็เอามาสอนน้อง ๆ เพราะว่าเราจบปริญญาเอกมาทำงานที่นี้ครบ 4-5 ปีแล้ว เวลาประชุมนี้เทศพวก ซี 3 เข้ามา ผมก็จะแนะนำเขาบอกว่าขณะที่เรายังเป็นผู้ช่วยเราอย่าไปทำอะไรที่มันขัดใจผู้ใหญ่ เพราะว่าเรามีเรื่องกับผู้ใหญ่แล้วมีแต่ทางแพ้ เพื่อนทั้งหลายเขาก็คอยจะยุว่าเราเก่ง ยกย่องเป็นฮีโร่ ยิ่งเป็นฮีโร่นายก็ยิ่งเกลียดชังหน้า ผมก็จะสอนพวกน้องบอก

“ก็เริ่มได้คิดว่าเราคงเข้าตำรา ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด แสดงว่าเราไม่มีศิลปะในการทำงาน การทำงานจะให้ความสำเร็จได้จึงต้องมีศิลปะด้วยไม่ใช่เรียนเก่งเรียนมากอย่างเดียว ต้องมีศิลปะในการทำงาน อันนี้อาจจะเป็นเหตุหนึ่ง ทำไมจึงได้เป็นศิษย์เก่าดีเด่น”

พวกคุณยังไม่ต้องอยากเป็นฮีโร่ แต่ขอให้คุณลองสังเกตว่าเวลาผู้ใหญ่ทำอะไรคุณก็บันทึกเอาไว้ในสมอง แล้วเมื่อไหร่คุณเป็นผู้ใหญ่ก็อย่าทำอย่างที่เขาทำมา แต่รับราชการเราก็พัฒนาไปไกลแล้ว

แต่เด็กรุ่นใหม่ไม่ค่อยอดทน ผมนี้ถ้าไม่อดทนก็ออกไปแล้ว แต่ผมอดทน ผมตั้งปณิธานไว้ว่าที่ผมเข้ามารับราชการ ผมต้องการเกียรติยศเท่านั้น เพราะพ่อบอกว่า การรับราชการแก้ไขมีทางเงินจ่ายเขาได้ ผมอยากเป็นเจ้าบ่าวเพราะว่ามีเกียรติด้วย ที่สูงนั่งด้วย

ว.สพบ. : เพื่อนร่วมรุ่นตอนนั้นไม่มีใครบ้าง?

ดร.ประสิทธิ์ : ร่วมรุ่นจริงๆ สมัยก่อนเขารับ 40 คน รุ่นที่เข้ามาเรียน ปี 09 ก็มี อย่างเช่น ดร รุ่ง แก้วแดง รุ่นเดียวกัน อย่าง ดร เฉลิม ตรีผลตุง คุณสักรินทร์ สุวรรณโรจน์ แต่ก่อนอยู่ กพ. แล้วก็ คุณจรัส ตรีสุภาพ กระทรวงพาณิชย์ คุณบรรยงก์ ไตรจินดา แล้วรุ่นนั้นพอเปลี่ยนเป็นสมทบแล้ว จะเรียกว่า พวกสง 3 คน เป็น 3 คนแรกที่จบปริญญาของสถาบันก็ว่าได้ มี ดร รุ่ง มีคุณสักรินทร์ สุวรรณโรจน์ มีผม และตอนนั้นก็สอบได้ทุนแล้ว กำลังจะไป ก็อยากจะทำให้เขาอนุมัติปริญญาเสร็จ ก็รับทำวิทยานิพนธ์ สง มีอาจารย์อมร เป็นประธานวิทยานิพนธ์ ก็ทันพอดีได้รับอนุมัติปริญญาโดยสถาบัน ที่นี้ตอนไปทำงานแล้วกลับมาเรียนปริญญาโท พวกเราส่วนมากก็โดยความรู้สึกก็เรียนขอให้ได้ 80 ก็พอ คือได้คะแนนพอผ่านจะได้จบได้เลา วุฒิปริญญาโทเขาไปทำงานต้องการเท่านั้น แต่ว่าเรียน ๆ ไปเทอมแรกก็คิดอย่างนั้น เทอมที่ 2 ที่ 3 ซักไม่ได้แล้ว เพราะว่าเราเรียนไปมันเริ่มแข่งกับ คีลการแข่งขันทันทีมันทำให้เราต้องเอาคัพ มันเป็นเรื่องของสถาบัน มีการชูลูกกัน เพราะมันมาจ กทล. มสช. ด้วย

อย่างพวกผม ผมจบทางด้านการศึกษาว่า พวก รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ เขาก็อาจจะดูถูกว่าคนนี้จบการศึกษา ผมจบจากทางแสน สมัยก่อนเป็นวิทยาลัย วิชาการศึกษามอแสน ก็ไม่ใช่เป็นครู แล้วก็มาเรียนนิติศาสตร์ แล้วก็มาสอบทุน กพ. ได้ ได้ไปเรียนจบปริญญาเอกคือแข่งขันทันที มันเป็นโดยธรรมชาติ ถ้าไม่มีตรงจุดนี้ก็มาอาจจะเรียกไปเรื่อย ๆ อันนี้ก็ป็นนิสัยอยู่กับหัวใจของผม

ว.สพบ. : พังดูเหมือนคุณเป็นคนที่ไม่ย่อท้อต่อความที่ให้ได้ถึงขั้นไป และค่อนข้างจะไม่หาความสมบูรณ์แบบ (Perfectionism) ที่ให้สงสัยว่าชีวิตในวัยเยาว์ของคุณ มีสภาพความเป็นอยู่ มีประสบการณ์อะไรที่ปลูกฝังให้คุณเป็นคนที่มีนิสัยแบบนี้

ดร.ประสิทธิ์ : พ่อต้องเลี้ยงตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ ตอนเด็ก ๆ ผมอยู่บ้านนอก บ้านนอกที่เป็นจริง ๆ เต็ม 20 ก็ไกลถึงบางตาสาด บางที่ตึกนั่งเกวียน ซี่มา พ่อแม่ชายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ฐานะที่ยาก แต่พ่อแม่รักกัน ตอนหลังพ่อแม่ก็อาจจะเห็นว่าอยู่บ้านนอกไปปลูกเต้าก็คงไม่เจริญก็เลยย้ายมาอยู่ในเมือง ตอนผมอายุ 7 ขวบ พ่อแม่ย้ายมาที่อำเภอชัยขามตัวเอง อาหารก็सान ลาบในบึงปลา ก็อาศัยขายอาหาร ส่งลูกเรียนหนังสือจะเข้ากรุงเทพ พ่อแม่เขาก็ไม่ยากให้มา เพราะไม่รู้เอาเงินที่ไหนส่งให้เร ำเรียน แต่ความที่เราอยากเรียนและเพื่อนที่ชวนก็ตัดสินใจมา จริง ๆ คนที่ส่งผมเรียนคือพี่ชายที่เขาเป็นลูกจ้างโรงสี เขาได้เดือนละ 600 บาท พ่อจะมากองเทพะ เขาก็บอกว่าคงไม่มีปัญหาส่ง แต่ได้เรานับว่ามีคนมั่นใจว่าไปเถอะไปตายเอาดาบหน้า ตอนนั้นเรียน ม.6 อายุประมาณ 17 ปี ก็มาเลี้ยงโซดมาอยู่ที่วัด ภาคัยวัด เพราะญาติพี่น้องก็ไม่มี แล้วจะไปอยู่หอพักก็คงไม่ไหว ตอนนั้นผมสอบได้ที่ 1 มาจาก

“เวลาปฐมนิเทศพวก ซี 8 เข้ามา ผมก็จะแนะนำเขานิดว่าขณะที่เรายังเป็นผู้น้อยเราอย่าไปทำอะไรที่มันขัดใจผู้ใหญ่ เพราะว่าเรามีเรื่องกับผู้ใหญ่แล้วมันแก้ทางแพ้เพื่อนทั้งทนายเขา ก็อาจจะสู้ว่าเร ำเก่ง ยกย่องป็นฮีโร่ ยิ่งป็นฮีโร่ นายก็ยิ่งเกลียดชังหน้า”

ทางบ้าน จบ ม.6 ที่โรงเรียนอินทราบำรุง โรงเรียนเดียวกับหมอยกระแส แต่ก่อนโรงเรียนอินทราบำรุงที่ผมเรียนนี้มีชื่อเสียงมาก เป็นโรงเรียนราษฎร์ที่มีชื่อเสียงคล้าย ๆ อำเภวยศิลาห์ ถ้าเป็นต่างจังหวัดนะ พอจบ ม.6 เป็นช่วงที่เขาเริ่มเปิดเรียน ม.8 โรงเรียนก็อยากจะให้ผมเรียน ผมก็ไม่อยากเรียน เพราะมันยังไม่เห็นเป็นรูปเป็นร่าง ก็มากอยู่วัดหิริเบรูจี่ ที่วงเวียนใหญ่ ใกล้สี่แยกบ้านแขก ที่นี่ไม่เข้าที่ไหนก็ไม่ได้เพราะทั้งโบสถ์ทั้งสำมะโนครัวไม่ตรงกัน ไปสมัครที่ไหนเขาก็ไม่รับ หลวงพี่ที่อยู่ด้วยก็เลยพามาฝากอำเภวยศิลาห์ ธนบุรี อยู่ปากคลองสาน เดินไป 20 นาทีก็ถึงโรงเรียน รุ่นผมนี้ไ้ที่แย่ที่สุดคือภาษาอังกฤษ ไม่รู้เรื่องเลย จบ ม.6 แล้ว มาเรียน ม.7 พอเริ่มต้น ผมจำได้ อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ ม.7 ใช้ตามคำ adj, noun ผมไม่รู้เรื่อง อายุที่สุด อาจารย์เขาใส่จี้ เราก็มีความหมายเป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความหมายว่าเราไม่รู้ ทำให้เราขยันมากกว่าเขาคิดเท่าหนึ่ง พอสอบเทอมแรกคะแนนมันเริ่มดี พอสอบปลายปีที่อำเภวยศิลาห์ ผมได้ที่ 1 ได้คะแนนเยอะเขาก็ให้เรียนฟรี คือที่อำเภวยศิลาห์นี้ ถ้าได้ 80% ขึ้นไปเขาให้เรียนฟรี จริง ๆ แล้วผมจะได้เรียนฟรีแต่ผมไปสมัครลดาเทียบ เพื่อนในโรงเรียนชวนไปสอบเทียบ โดยตั้งเป้าไว้ว่าเมื่อสอบเทียบเสร็จเขาจะชวนผมไปสอบเป็นนายร้อยตำรวจที่สามพราน เขาคุยกันไว้ ผมก็ไม่รู้เรื่อง ก็ไปสมัครสอบ เขานอนว่าสอบวิทยาศาสตร์ที่ยาก ไปสอบอักษรดีกว่า ก็เรียนวิทยาศาสตร์แต่ไปสอบอักษร ที่นี่พอประกาศผลออกมาเพื่อนตกหมดเลย เด็ก ม.8 แต่ก่อนสอบยาก บางโรงเรียนไม่ได้เลยสักคน อำเภวยศิลาห์ป็นฯ อายากมากได้ครึ่งหนึ่ง พวกเรียนปกติ แต่พวกสอบเทียบไม่ได้มีผมได้คนเดียว ก็เลยไม่ได้ไปสอบนายร้อยสามพราน เพราะไม่รู้ที่ไป ไปไหนถูกไม่มีเพื่อนพาไป ตอนหลังผมก็

ไปสอบจุฬา เพราะเพื่อนชวนไปสมัคร คนหนึ่งไปสมัครครุศาสตร์ อีกคนสมัครวิบูลย์ ใ้ผมมาคิดเอาเองว่า เราจบ 8 อักษร ก็ต้องไปสมัครอักษรศาสตร์ สอบได้ที่ติดด้วย คือ ตอนนั้นเป็นช่วงที่พีตมากแม้จะจบ ม.7 ก็ไปสมัครสอบ 8 ไปภาควิชาโรงเรียนพันธศึกษา ค่าใช้จ่ายพี่ชายส่ง ค่าอยู่ ค่ากินไม่ต้องเสียไปขอเขาเดือนละ 150 บ้าง 200 บ้าง ถ้าเสียค่าเทอมก็ขอ เดือนละ 300 เพื่อไม่ให้เขาเดือดร้อนมาก ความที่สงสารพี่ชาย เกรงใจเขา สอบจุฬาคณะอักษรศาสตร์ได้ แต่ไม่เรียน ไปเรียนวิทยาลัยการศึกษที่ทางแสน ซึ่งเขาให้ทุนหมดเลยที่ทางแสน อยู่ฟรี กินฟรี เรียนฟรี ผักหอพัก เขานอนกว่าอยู่แบบราชา ตามสภาพทั้งปี พวกอยู่วัดด้วยกัน เขาคุยให้ฟังอยู่เรื่อย นึกถึงแต่ว่าถ้าเรียนจุฬา พี่ชายเขาก็ต้องส่งก็เลยตัดสินใจ ก็ไม่จึงตัดสินใจอย่างนั้น หลายคนก็มาถามว่าคุณเข้าแหรอใคร ๆ ก็อยากเข้าจุฬา แต่คุณสอบเข้าได้แล้วกลับไม่เรียน ผมบอกผมไม่ไป เพราะจะไปเรียนทางแสนเราก็ได้ปริญญาตรี จบอักษรก็ได้ปริญญาตรี ค่าปริญญาก็เท่ากัน รับรองเหมือนกัน แล้วเรียนอักษรออกไปก็เป็นครูตั้งนั้น เพราะเงินเรื่องอะไรผมจะไปจุฬา อยู่ทางแสนดีกว่า ก็ตัดสินใจไปทางแสน อยู่ทางแสน เป็นช่วงที่สบายมาก เรียนฟรี กินฟรี อยู่ฟรี แล้วก็ได้เล่นกีฬา คือผมชอบเล่นกีฬาที่สุด เพราะจับตอนเลิกเรียนก็ลงเตะฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส สนุกมากแล้วอยู่หอ อยู่ประจำ มันได้เรียนรู้เพื่อน เป็นการได้ทำไรอย่างหนึ่งที่เราเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับกับเพื่อน เพราะไปครั้งแรกอยู่ห้องละ 4 คน ตอนหลังอยู่ห้องละ 3 คน ตอนสุดท้ายอยู่ห้องละ 2 คน มันก็หมุนเวียนกัน ทำให้เราเข้ามามากได้ดี และทำกิจกรรมได้เต็มที่ ผมเริ่มเป็นตั้งแต่หัวหน้าหอ เป็นเหรัญญิกขององค์การนิสิต

"พ่อผมนี้สอนคนจะมเรียนกฎหมาย เขาบอกว่าอย่าไปเลย เพื่ออนาคตแล้วไม่ได้เป็นเจ้านาย เรียนทำไร่ทำนาไม่ได้ดีบได้ดี อยู่ช่วยพี่ทำงานดีกว่า แต่ผมไม่ขอ แล้วผมพยายามพิสูจน์อย่างที่ว่า แต่สะบัดสะบอม"

กิจกรรมอะไรเขาก็ทำกันเป็นเหตุทำไม่จึงบอกเองแล้ว พอเรียนจบแล้ว ระยะเวลาเป็นครูสอน อันนี้เป็นการเริ่มระบบราชการ

ที่อยากจะทำอะไรเขาก็คือ เรื่องระบบราชการของเรามันมีเส้นมีสายมีบรรทัดพอ พอผมมีใบสมัครจะมาเรียนกรุงเทพฯ เขาก็บอกอย่าไปเสีย เหยียดเขาเหล้ากอไม่ได้เมื่อก่อนเขาเป็นหมอ เรียก แพทย์ใบเริ่ดเขาก็ไม่ได้ดิบได้ดี อยู่ช่วยพี่ทำงานศึกษา แต่ผมไม่เชื่อ แล้วผมพอช่วยพี่สูจน้อย ึ่งที่ว่า แต่สุดท้ายจะยอม เพราะว่าพอจบมาทางไหน ผมจบพิธีคดี แล้วเรียนได้ ก็ยึดตัญญู รองอธิการฯท่านอยากรจะให้ไปเป็นอาจารย์อยู่ที่บางแสน เขาก็บอกว่า คุณไปสอบ สอบขึ้นเบญจขัลย ที่นี่ผมก็มาสอบ คือสอบให้ได้มันเป็นเรื่องผมคิดว่าคงได้แน่ ๆ ผมก็ไม่ค่อยจะเชื่อเรื่องนี้ เพราะว่ามาขึ้นเบญจขัลยแล้วและก็มีอัตราว่างอยู่เป็นอาจารย์ดูแล Lab พิสิกส์ที่ลาออกไป เขาก็จะเอาผมแทนเป็นอาจารย์ท่านนั้น 100%

พอถึงวันนัดมา หัวหน้าแผนกฝึกศึกษามารวมกับคุณไม่ได้หรอก มีคนของอธิบดีเขามา แวะแล้ว ผมก็นึกถึงสิ่งที่พูด เขาก็บอกว่ามีคนของอธิบดีมาแทน จากสงขลา มาลงตำแหน่งนี้พอดีเลย ผมตั้งวงไว้มาก่อนทั้ง ๆ ที่ตั้งใจมาทำงาน มารับใบส่งตัวเพื่อเป็นข้าราชการครั้งแรก ฝึฝืนเหลือเกิน เสร็จแล้วไม่ได้เป็นก็กลับออกมา ส่วนทางกรมรองอธิการบดี ก็ถามผมประวัติที่เป็นใจเรียนร้อยแล้วใช้ไหม จะเดินทางเมื่อไหร่ ผมบอกไม่ได้ครับ เออ... หัวหน้าแผนกเขาก็บอกว่าคนของอธิบดีมาลงแทน ทำหนังสือไปส่งบอกมาไม่ได้ มันตำแหน่งของเรา มันตำแหน่งอัตราของเราจะมาเอาไปได้อย่างไร เดี่ยวผมเข้าไปถามท่าน ท่านเข้าไม่ถามหัวหน้าแผนก หัวหน้าแผนกออกไปถามหัวหน้ากอง หัวหน้ากองเขาให้ฟังอย่างที่ว่านี้แหละ ที่นี้กลับออกมา ก็พย ยามปลุกผมบอกว่า ไม่ต้องเสียใจนะ คุณยังขึ้นเบญจขัลยอยู่ เดี่ยวเขาก็เรียกเองแหละ อันนี้มันมีความจำเป็น นี่เป็นความผิดหวังครั้งแรกในระบบราชการว่า ล้อ ไอ้ที่เรามีเส้นมีสายมีเจ้ามีนาย มันมีจริง ๆ ที่นี้ก็ไม่ดูอะไรคนมีเรื่องก็มารับสน

โรงเรียนราษฎร มีสมัครของโรงเรียนราษฎร ผมก็ขึ้นเบญจขัลยจนเป็นนักเรียนทุนแต่มีระเบียบว่า ถ้าครบ 1 ปีแล้วไม่บรรจุ ก็ถือว่าหมดภาระผูกพัน สุดท้ายผมก็ไม่ได้ทำอะไรเลยไม่ได้คุย เพราะว่าเขาไม่บรรจุผม

ฉ.สมพ. : กับคนในสังคมคุณณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้มีคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสียร่วมกับลูกของคุณ คุณได้สอนเขาอย่างไรบ้าง

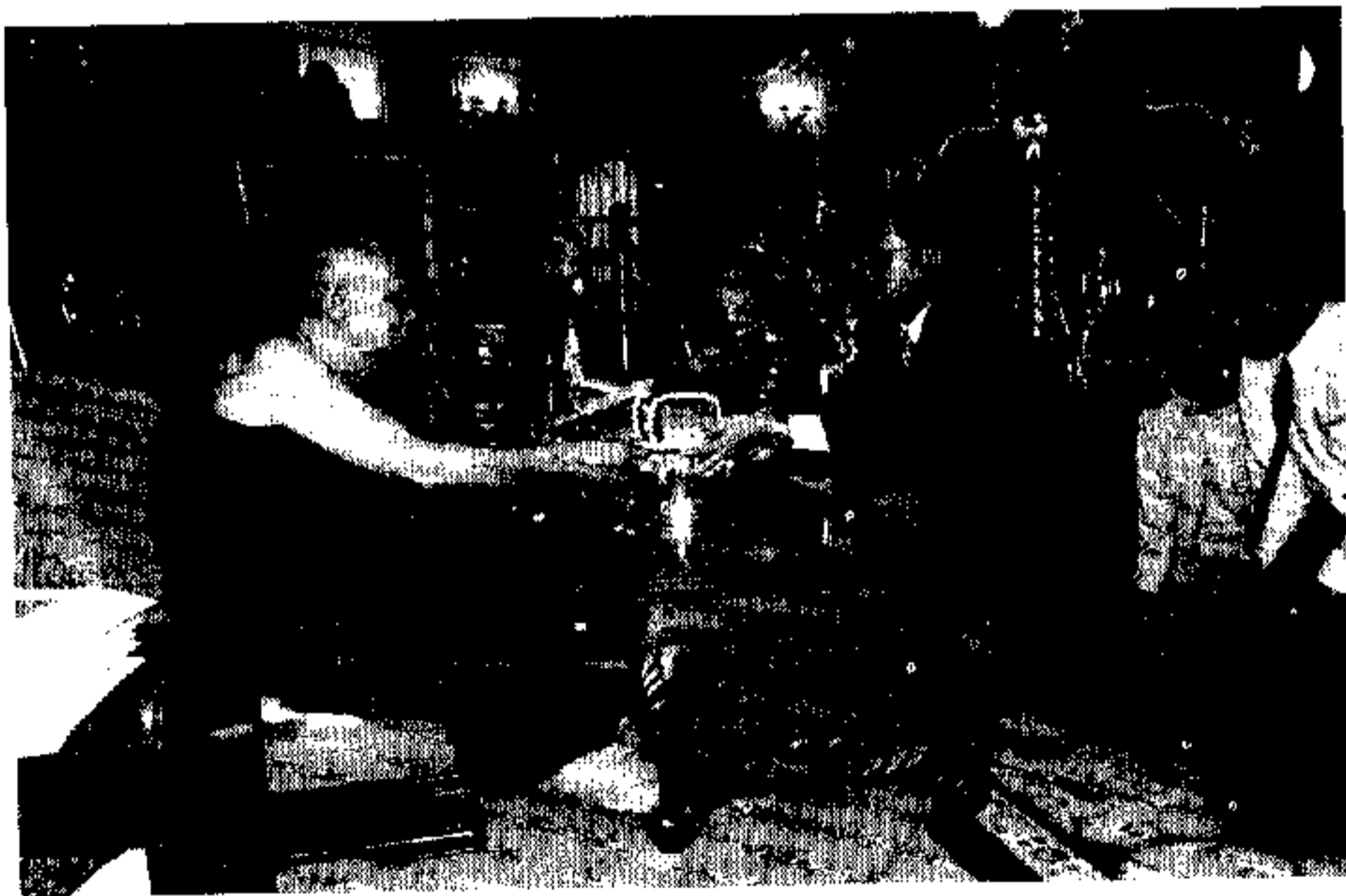
ดร.ประสิทธิ์ : ผมได้ตัวอย่างจากพ่อ พ่อผมไม่รวย เป็นคนค้าขายแต่ไม่เกะกะจน ไม่เป็นลูกจ้าง ได้เงินมาพอสมควรก็เอาไปลงทุน ชื่อของเขามาก็ถูกเขาโกง ก็อยู่อย่างนี้ การซื่อสัตย์สุจริต เริ่มต้นได้รับจากพ่อจากพี่ คือพอตอนตอนเวลาให้เป็นคนตรง ถ้าเราทำผิดเจอโทษ หรืออะไรก็จะตีเอา หรือตอนเด็ก ๆ ไม่มีเรื่องมวนใบทองเขาขายเส้นมาดูเขาเห็น เขาก็ตีบอกทำไมตี อันไหนไม่ตีก็สอน ผมได้หลักอันเดียวกันนี้มาสอนลูก ผมมีลูก 2 คน ผมชอบลูก 3 อย่างหนึ่ง ถ้ามีรังแกคนอื่นก็คือคิดชื่อ 1 ห้ามฆ่าสัตว์ตัดชีวิต สอง ห้ามขโมยได้ของคนอื่นมาเป็นของของเรา ถ้าไม่ใช่ของเราอย่าไปเอามาได้ เรื่องลักทรัพย์นั้นเอง แต่ใช้ม่ายง่าย ๆ ว่า ถ้าของไม่ใช่ของเรา ห้ามเอามาให้พ่อแม่ ชื่อที่สาม คือห้ามโกหกหมดทั้ง ก็คือคิดชื่อ 3 เด็ก ๆ นี้ ผมขอแค่ 3 ข้อ ก็ดูว่าแก้กันได้ไหม เมื่อไรที่ไม่ทำตามที่เราต้องการก็เรียกเข้ามาถามว่า ลูกทำผิดอย่างนั้นแบบนี้ใช้ไหม พ่อตินะผมก็ตีเขาแรงแม่ร้องไห้โฮเลยแต่ตีทีเดียว แค่นี้แหละพ่อยากให้รู้ไว้ว่า เป็นอย่างไร หลังจากนั้นผมไม่เคยตีลูกชายคนนี้อีกเลย ลูกชายคนโต เขาก็ขยันเรียนหนังสือ โตขึ้นเดี๋ยวนี้เขาก็มีความรู้สึกเหมือนที่ผมต้องการ คือไม่ไปยุ่งกับใครของคนอื่นทรัพย์สมบัติอะไร ใครจะมือกังไรช่างหัวมัน ต้องทำเอง นี่เขาก็ทำของตนเอง ลูกสาวมีก็เหมือนกับผมก็สอนเขาอย่างนี้ ของเขาอย่างนี้เวลาทำผิดก็ตีเขาเหมือนกัน หลังจากนั้นลูกสาวเขาก็รู้ว่าอย่างนี้ไม่ดี และพอหลังจากเป็นวัยรุ่น 10 ขวบขึ้นไปไม่เคยตีเลย มีแต่เรียกมาแนะนำด้วยเหตุและผล ไม่ตีเขา วัยรุ่นนี้ ตีไม่ได้แล้ว แต่คนไทยเราเลี้ยงลูกกลับ

กัน ตอนเด็กตามใจ รักมาก จะเอาอะไรให้หมด ดีหมด ยกย่องลูกหมด สอนลูกให้เป็นโจร ผมใช้คำอย่างนี้ แต่พอลูกเป็นวัยรุ่นลูกมันก็จะไปทะเล พอตีที่นี่เข้าป่าไปเลย เด็กฝรั่งพอถึงวัยรุ่นเขาปล่อยไปเลย เพราะเขาถือว่าเขาได้สอนกันแล้วตั้งแต่เป็นเด็ก ผมไปเรียนเมืองนอกก็เห็นพ่อแม่ฝรั่งตีลูก ที่เราบอกว่าเป็นเด็กฝรั่งมันมีวินัย ก็เพราะว่าเขาสอนกันมาก่อน นี่คนไทยเดี๋ยวนี้ผมไม่เข้าใจเขาบอกว่าห้ามตีลูก ถ้าตีอย่างผมตีนะ ตีอย่างมีเหตุผล แล้วก็สอนเขาให้เขายอมรับ พอเป็นวัยรุ่นผมก็ปล่อย ผมปล่อยทั้งลูกสาวลูกชาย ลูกสาวไปอยู่ญี่ปุ่นไปเรียนปริญญาโท เขาช่วยตัวเอง พอโตขึ้นมาผมจับหัดขี่จักรยาน ว่ายน้ำ หัดขับรถ ไปเรียนญี่ปุ่นเขาช่วยตัวเองได้หมด

ตัวผมเองก็โดนตี โดนแม่ตี เพราะผมเกรงไม่ไปเรียนหนังสือ เขาก็ตี ตีเจ็บ ทำให้เราเห็นว่าการขาดโรงเรียนนี่มันไม่ดี หน้าที่เราเรียนหนังสือ เราต้องเรียนหนังสือ คือเขาเห็นว่าไถ่การที่เขาสอนให้เราทำผิดต้องถูกลงโทษ คือมันเป็นกติกาก่อนที่ปลูกฝังคนให้มันมีความรับผิดชอบ

เด็ก ๆ ที่ ปปป ตอนผมเป็นผู้อำนวยการกองทางคนพอยทำผิดปุ๊บ พอเราไปบอกว่าเขาทำผิด ไล่ให้ เป็นวรรคเป็นเวร บอกว่าที่เขาทำดีเยอะแยะ พอเขาทำผิดคนนี้ทำไมต้องมาว่าเขาด้วย ผมก็เรียกเขามาบอกว่า ในราชการนี้ ทำดีคุณเอามาหนึ่งไป 2 ชั้น แต่เมื่อไหร่คุณทำผิดพลาดคุณก็ต้องได้รับการตำหนิ มันจึงเป็นกติกาก่อนที่รับผิดชอบใช้ไหม ทำผิดก็รับผิด ทำดีกว่าคนอื่นก็ได้ความชอามากกว่าคนอื่น เอาความดีไป 2 ชั้น แต่พอทำผิดแล้วจะไม่ถูกลงโทษในขณะที่คนอื่นถูกลงโทษ จะทำได้ไหม ก็ต้องถูกลงโทษด้วย อันนี้ต้องสอนให้รู้ เขาก็จะสบายใจไม่มีปฏิกิริยากับนาย ไม่งั้นพอนายตำหนิ นายลงโทษ อวละวาด งดแง ไม่มาทำงานมันไม่ถูก

อันนี้ผมก็เอามาใช้ในงาน ปปป. คือการปลูกฝังจิตสำนึกให้มีความซื่อสัตย์ ถ้าคนมีความซื่อสัตย์ มันก็แก้ไปได้ครึ่งหนึ่งแล้ว ขณะเดียวกันตัวคนที่มี ความซื่อสัตย์นี้ ออกมาไม่ยกย่องคนแล้วและไม่ปล่อยให้คนเลวทำอะไรได้ตามใจชอบ ไปถึงขั้นนั้นเมืองไทยแก้ ปัญหาการคอร์รัปชันได้อย่างยั่งยืน

ดร.ประสิทธิ์ คำราชย์ กราบนมัสการ ขอพรจากสมเด็จพระสังฆราชในโอกาสที่เข้ารับตำแหน่ง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ว.สพม. : คุณบอกว่าคุณสอนลูกตอนเด็ก ๆ ให้มีศีล
อย่างน้อย 3 ข้อ แล้วในส่วนของตัวคุณเองได้นำหลัก
ศาสนามาใช้ในชีวิตแค่ไหน

ดร.ประสิทธิ์ : ก็พยายามนำสิ่งที่ดี ๆ ในทางพุทธ-
ศาสนามาใช้ พยายามจำ พยายามค้นคว้าหลักพวกนี้
มาใช้ในชีวิต ตามที่เข้าวัดบ้างไหม เข้า ใส่บาตร
ไหม ใส่ แต่อยู่กรุงเทพฯ โอกาสที่จะไปวัดเหมือนบ้าน
นอกมีน้อย บ้านนอกบ้านผมอยู่ติดวัด ทุกเช้าก็
ไปใส่บาตร รุ่งเช้าในวัด มาเรียนก็อยู่ในวัด มันก็ไป
เห็นสิ่งที่เราจะทำตัวได้ดีที่สุด มันก็คอยคำสอนทาง
พุทธศาสนา ที่ว่ารู้ธรรมะดีกว่าไม่รู้ธรรมะ คนที่รู้
ธรรมะดีกว่าคนไม่รู้ธรรมะ เพราะอย่างน้อยเขาก็รู้ว่า
อะไรดีอะไรชั่ว ส่วนการปฏิบัติอีกเรื่อง ปฏิบัติธรรมะ
ดีกว่ารู้ธรรมะ นี่มันเหนือชั้นอีกชั้น รู้เฉย ๆ ไม่ปฏิบัติ
สู้คนปฏิบัติไม่ได้ เป็นธรรมดีกว่าปฏิบัติธรรม ถ้า
เรามั่นใจว่าเราเป็นผู้ที่มีธรรมะอยู่ในใจของเรา ทำ
อะไรเรานึกถึงสิ่งที่เป็นความถูกต้อง ชอบธรรมตลอด
เวลา มันก็ดีกว่าที่จะต้องไปปฏิบัติธรรม ไปเข้าวัดถือ
ศีล แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผมไม่ปฏิบัติ แต่ไม่ปฏิบัติ
ประจำจนถือเป็นกิจวัตร เช่น ทุกวันก่อนนอนต้องสวด
มนต์ ไม่ใช่อย่างนั้น ที่นี้การทำกรรมดีมันทำมาตั้ง
นานแล้ว เริ่มต้นตั้งแต่ความรับผิดชอบที่พ่อแม่พี่เขา
สั่งสอน มันสร้างให้เราเป็นคนมีความรับผิดชอบ ตอน
ที่มาเรียนกรุงเทพฯ เราก็ต้องทำตัวให้ดี ไม่เที่ยวเตร่
ไม่ใช่จ่ายเงินสุรุ่ยสุร่าย มาแต่งงานก็ต้องทำหน้าที่
ให้ดี เป็นพ่อก็ต้องเป็นพ่อที่ดีอันนี้เป็นภาระปลูกฝังมา
โดยอย่างนั้น แล้วทำให้ผมมีความรู้สึกหลายคนเขา
ทำบุญ สร้างไอ้โน่น ไอ้นี้ เยอะแยะ บริจาคเงินเข้า
มูลนิธิ แต่ขณะเดียวกันตัวเขาเองไม่ได้ปฏิบัติธรรม
อย่างผู้ปฏิบัติธรรมบางคนก็เหมือนกันไปอยู่วัด 5 วัน
10 วัน แต่พอกลับมาเขาก็เหมือนเดิม มันไม่มีประโยชน์
ปฏิบัติเฉย ๆ แต่มันไม่เป็นธรรมะ

ว.สพม. : การมีธรรมะก็โอเคช่วยได้ในระดับหนึ่ง แต่
บางทีก็อาจจะยากที่จะจัดการกับอิทธิพลหรือผลประ-
โยชน์ คุณคิดว่าจริงไหม

ดร.ประสิทธิ์ : ก็มีบ้าง แต่ผมไม่ค่อยมีปัญหาเพราะ
เขาไม่กล้าเอ่ยปากที่จะให้ อาจเป็นเพราะเขารู้จักผม
รู้ว่าผมเป็นคนอย่างไร ยกตัวอย่างตอนเป็นเลขา ปปป.
มันก็ยังไม่มื่ออะไร แต่พอมาเป็นปลัด มันก็รับผิดชอบ
โครงการที่มีงบประมาณอย่างเรื่องเฮดส์ เรื่องเคเขียน
เกมส์ เฟลปัดเกมส์ มันก็มีเงินเยอะ บริษัททั้งหลาย
เขาก็จะมาของานให้เขาทำ ผมก็บอกว่ ก็แล้วแต่
ประธานสาขาจะพิจารณา ก็บอกคนที่รับผิดชอบให้
พิจารณาไปตามความเหมาะสม แต่ไม่ได้หมายความว่า
ผมมีติดบระดูไม่ให้ใครพบเลย อย่างตอนอยู่ ปปป. นี้
มีคนที่ถูกสอบสวนเขาทุกซักร้อน เขาอยากมาคุยขอมา
พบมาแล้วความทุกข์ร้อน ผมก็เรียกเจ้าหน้าที่มารับฟัง
แต่เจ้าหน้าที่เขาจะรู้ว่าต้องทำไปตามหน้าที่ ไม่ใช่ว่า
มาหาผมแล้วจะมีอะไรพิเศษไม่ใช่ ผมจะบอกให้เขา
ทำในสิ่งที่เขาเห็นว่าถูกต้องในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบ
ของเขานะ แม้ว่าผู้ใหญ่เขาไม่เห็นด้วยอยากจะช่วย
ใครก็ทำเองรับผิดชอบของเขาเอง ไม่ใช่ไปสั่งให้เด็ก
ทำขึ้นมาบอกให้เด็กทำขึ้นมาว่าผมจะเอาอย่างนี้ อะไร
อย่างนั้น ทำให้เด็กก็หมดกำลังใจ ในที่สุดก็เข้าใจกัน
ว่า อ้อ คนมาหาผมนี้ไม่ได้หมายความว่ามาให้ช่วย
แต่เขาเอาข้อมูลมาให้ผมก็เอาข้อมูลพวกนี้เข้าเสนอ
ในที่ประชุมว่าผมมีข้อมูลอย่างนี้ครบถ้วนแล้วจะ
วินิจฉัยกันอย่างไรแต่ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้
ถูกต้อง เพราะเป็นหน้าที่ของเลขาธิการ ต้องให้ความรู้
กับกรรมการวินิจฉัยโดย หนึ่งต้องซักเด็กในเนื้อหา
รวบรวมเนื้อหาให้สมบูรณ์ สองต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้อง
แล้วถึงสรุปให้กรรมการวินิจฉัย ผมทำงานมาทั้ง
กรรมการทุกคณะก็จะใช้วิธีนี้ ให้กรรมการทุกคนได้
พูดแสดงความเห็น แล้วเราฟังซิว่าเหตุผลของคน

"อยากให้นั่นอยู่เรื่องหนึ่ง คือจิตสำนึกของคน ปลูกฝังจิตสำนึก ทำให้คนเกิดขึ้น 6 อย่าง
ข้างต้น ที่ว่านี่คือ ชื่อสัตย์ มั่นวินัย ใฝ่ความรู้ ใฝ่งาน เขียวชาญจริง และไม่นิ่งดูดาย ถ้า
เกิดขึ้นนะสถาบันฯ เราจะเป็นตัวอย่าง"

ส่วนใหญ่มันไปทางไหน ก็ตัดสินใจตามนั้น สรุปไป
ทางนั้น ที่ผมเป็นประธานมานี้เรียบริ่อยหมดเลย

ว.สพบ. : คุณมีเป้าหมายอะไรในชีวิต

ดร.ประสิทธิ์ : พูดถึงเป้าหมายอย่างที่ผมเล่าให้ฟังมา
แล้ว เข้ามากรุงเทพฯ ก็ไม่ได้คิดอะไรเลย คิดเพียง
อย่างเดียวว่าตอนนั้นเป็นนักเรียนขอให้ได้เรียนหนังสือ
ให้ได้เรียนเอาไว้ให้มีความรู้ติดตัวสักอย่างเดียวก็พอ
เพื่อนบางคนเข้ามากรุงเทพฯ จบ ม.6 มาตั้งใจจะมา
เป็นศัลยแพทย์ บางคนตั้งใจมาเรียนบัญชี เขาก็จะมี
เป้าหมายของเขา แต่ผมขอแค่ได้เรียนก็พอแล้ว จบ
บางแสนแล้ว พอผมจะไปสอนหนังสือไปสอบบรรจุ
เขาไม่บรรจุอย่างที่เล่า ผมก็รอจนหมดการะผูกพัน
เพื่อนก็ชวนมาเรียนที่นิด้า คณะรัฐประศาสนศาสตร์
ก็ไปเรียนระหว่างไม่มีงานราชการทำ พอเรียนจบ
เพื่อนชวนไปสอบชิงทุนรัฐบาลก็สอบได้ ผมก็ไปไม่
เคยตั้งใจเลย คือตอนเรียนนิด้านี้เรียนรัฐประศาสน-
ศาสตร์จริง ๆ เป้าหมายอยากกลับไปทำงานที่บ้าน คือ
ไม่อยากจะอยู่ในกรุงเทพฯ แต่มันแปลกคนที่ไม่อยากอยู่
กรุงเทพฯ แต่ต้องอยู่ คนที่อยากอยู่ กลับไปอยู่บ้าน
นอก ผมตั้งใจว่าเรียนจบแล้วต้องกลับไปอยู่ขอนแก่น
ไปทำงานมีความรู้สึกว่าจะเรียนจบแล้วต้องกลับไป
พัฒนาบ้านตัวเอง ก็คิดอย่างนั้น แต่จะไปเป็นครูก็พ้น
จากความเป็นครูออกมาแล้ว จะไปทำงานมหาดไทย
กรมการปกครองก็คิดว่าเขาคงไม่รับเรา ไม่มีเส้นมีสาย
ก็เห็นที่เดียวก็ รพช. เร่งรัดพัฒนาชนบท ที่กำลังตั้ง
ใหม่เปิดรับคน แต่ยังไม่ได้ออกไปเพราะสอบทุนได้ ไป
เรียนต่อ ก็เรียนอาจารย์อมรให้ทราบ ท่านบอกว่า เออ
คุณไปเรียนจบมาแล้วก็มาเป็นอาจารย์นิด้า ไปเรียน
วิชานั้นนะไปเรียนมหาวิทยาลัยอย่างนี้นะ พอผมไปนี้
ทุนรัฐบาลเขาให้เงินน้อยไปเรียนต่างประเทศ ค่า
หน่วยกิตเยอะเงินราชการไทยเงินบาทมันน้อย ก็ไป
ไปเรียนที่ Kent State อาจารย์อมรรู้ก็เขียนจดหมาย
ตามไปเลยว่าคุณไปเรียนทำไมที่โรงเรียนนี้ ให้ไป
เรียนโน้นโรงเรียนใหญ่ ๆ เพื่อกลับไปจะได้เป็นอาจารย์
ผมบอกไม่ได้ทาง ก.พ. เขาไม่ให้ ท่านบอกว่าให้ทำ

เรื่องมาจะช่วยพูดกับทาง ก.พ. ให้ ทาง ก.พ. เขาบอก
ว่า คุณไปนะไปได้ แต่ส่วนเกินคุณต้องออกเอง ผมก็
เลยชี้แจงทำตามอาจารย์อมรก็เลยเรียนอยู่โรงเรียน
นั้นจนจบ ที่นี้ช่วงที่อยู่ที่นี่แล้วจนเป็น ซี 6 แล้ว
อาจารย์อมรมาเป็นกรรมการปฏิรูปราชการ ท่าน
พลเอกเปรมเป็นนายก ท่านพลตรีประมาณเป็นรอง
นายก ก็เอาอาจารย์มาเป็นกรรมการปฏิรูปและเป็น
ประธานอนุกรรมการโครงสร้าง ท่านอาจารย์อมรก็
นึกถึงผมในฐานะลูกศิษย์ก็เอาไปเป็นกรรมการผู้ช่วย
เลขานุการ อาจารย์บุญชนะก็มาทำงานด้วย คุณ
จุลนภ สนิทวงศ์ ผู้หลักผู้ใหญ่ก็มาก็ได้รู้จักผู้หลักผู้ใหญ่
คือผมขึ้นมาได้เพราะมีโอกาสและเราพยายามทำด้วย
โอกาสมันเปิดให้ อย่างเช่นรู้จักอาจารย์อมร ท่านก็
รักใคร่เป็นลูกศิษย์คนโปรด ท่านก็เรียกไปใช้ก็มี
โอกาสได้ทำงาน และได้รู้จักผู้หลักผู้ใหญ่ มันก็มี
โอกาส ก็ตั้งใจทำงานทำให้เขาเห็นความสามารถ พอ
เราตกอับไม่ได้ดิบได้ดีอะไรพวกนี้เขาจะเห็นเอง คอย
ช่วยดูแล มันก็จะเป็นอย่างนี้ ดวงผมก็จะเป็นอย่างนี้
มาแต่ไหน ผมเป็นข้าราชการมาไม่เคยคิดหวังจะ
ต้องไปอยู่ที่นั่นเป็นไอ้บ้านไอ้นี้ มีหลายคนคิดว่าอยู่ที่
นั่นแล้วจะได้เป็นปลัด แต่ผมคิดว่าทำไงจะได้ทำงาน
ช่วงที่ผมภูมิใจที่สุดก็ตอนที่ได้เป็นผู้อำนวยการกอง
วิจัยและวางแผนที่ ปปป. ก็รู้สึกมันพอ ผมต้องการ
เป็นแค่นี้แหละ สิ่งที่ผมกระตือรือร้นมากที่สุดใหญ่ใฝ่สูงนะ
ผมขอเป็นแค่นี้แหละ ภูมิใจแล้ว เพราะไปไหนรู้สึก
ว่ามันมีเกียรติ มีเกียรติได้รับการยกย่อง เพราะว่าจริง ๆ
มารับราชการเพราะ ต้องการเกียรติจริง ๆ

ว.สพบ. : ตั้งใจจะทำอะไรต่อไปในตำแหน่งงานใหม่
ที่ ปปป.

ดร.ประสิทธิ์ : นี่แหละผมจะมาบุกเบิกงานป้องกัน
เพราะงานปราบคอร์รัปชัน มันปราบได้ยากและยัง
สร้างศัตรู ประชาชนเขาก็เบื่อหน่าย สื่อก็ว่าเรา ซูเอียบ
กันบ้าง ไม่มีฝีมือบ้าง เราแกร่งแล้วต่ออีกทีพลบ้าง มัน
มีแต่เสียหาย ผมมามองว่าถ้าผมทำงานป้องกัน สร้าง
จิตสำนึกของคน งานวิชาการซึ่งทำเยอะแล้ว วิจัยกัน

ตั้งหลายอย่าง มันน่าจะเป็นประโยชน์ในระยะยาว ถ้าสำเร็จตามที่วางเอาไว้เปลี่ยนทัศนคติคนไทย ไม่ไปยกย่องคนเลว ยกย่องคนดี ไม่ยกย่องคนไม่ดีมาปกครองมีอำนาจ เหมือนพระราชดำรัสของในหลวงที่ว่า ถ้าจัดคนชั่วออกไปนั้นยาก แต่ต้องป้องกันไม่ให้คนไม่ดีเข้ามามีอำนาจ นี่คือการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน ซึ่งยาก แต่ทำไมผมจึงอยากทำ เพราะว่าผมไม่ได้ต้องการความดีใส่ตัวผม แต่ต้องทำเพื่อสังคม ส่วนตัวนั้นผมไว้ไม่ได้ทำงานแล้วค่อยมายกย่องผมไม่ต้องการตอนนี้เพราะจะทำให้ผมทำงานยาก

ว.สพ. : อยากให้คุณให้ข้อคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางแก่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่

ดร.ประสิทธิ์ : คือผมอยากฝากสั้น ๆ ไม่กี่หัวข้อ หนึ่ง ความซื่อสัตย์ ต้องมีถ้าต้องการความก้าวหน้าในงานราชการหรืองานอะไรก็ตามที่จะประสบความสำเร็จ สองจะต้องมีวินัย ผมใช้คำคล้องกัน คือ ซื่อสัตย์ มั่นวินัย เพราะในประเทศที่เจริญเขามีวินัย ประเทศที่ไม่เจริญ ถ้าหลัง หรือครอบครัวไม่เจริญ เพราะไม่มีวินัย อันที่สามคือใฝ่หาความรู้ เพราะตราบใดที่จบปริญญาเอกมาแล้วไม่สนใจไม่ใฝ่หาความรู้เลย ในที่สุดก็เหมือนคนจบ ป.4 อันที่สี่คือ สู้งาน งานหนัก ต้องสู้ หมายความว่าต้องทำงานให้เต็มที่ อย่าไปเกี่ยงว่าคนนั้นเขาทำงานน้อยกว่า ต้องสู้งาน อันที่ห้าคือ เชี่ยวชาญจริง หมายความว่าถ้าไปทำงานในหน้าที่อะไรก็ตามต้องให้เชี่ยวชาญในหน้าที่ที่เราทำ หลายคนพูดเล่นว่า รู้หมดทุกอย่างยกเว้นงานในหน้าที่ของตนเอง รู้ไปทุกอย่างไม่กระจำงล็กอย่างเดียว ผมอยู่ บบป. นี้ ถ้าเชิญไปบรรยายเรื่อง บบป. นี้ไปได้เลยทุกเรื่อง ไม่ต้องเสียเวลาเตรียมอะไร ตอนเป็นปลัดก็ทำให้ได้อย่างนี้ งานในหน้าที่ของปลัดก็ดั่งเชี่ยวชาญ อันสุดท้ายก็คือ ไม่นิ่งดูดาย คือ ความเอื้อเฟื้อ คือช่วยโดยไม่ต้องคิดว่าจะได้อะไรตอบแทน นิสัยผมมันก็แปลก คือผมได้อะไรมาแบบที่ว่ามันแหละ และผมก็

ไม่นึกว่าเขาให้อะไรมา ผมจะต้องไปตอบแทนเขา เพราะสิ่งที่ผมให้คนอื่นเขา ผมให้ไปโดยไม่คิดว่าผมจะได้อะไรตอบแทน อย่างเช่นว่างานผมทำอะไรมีผมก็จะทำให้ฟรี แล้วไม่นึกว่ามาเป็นหนี้บุญคุณกัน ไม่ได้หมายความว่า ผมทำแทนตายแล้ว คุณไม่นึกถึงบุญคุณผมเลย อันนี้เป็นอันหนึ่งแล้วทำให้ใจเราเป็นธรรมชาติ ถ้าเราเข้าถึงธรรมชาติจริง ๆ แล้ว เราจะคิดอย่างนี้คือทำอะไรให้ใครแล้วไม่ได้หวังผลตอบแทนเป็นสิ่งสบาย จะไม่เห็นว่า เอ เราทำบุญคุณคนไม่ขึ้น ถ้าเราทำได้อย่างนี้ ก็จะสบายใจ คนที่เราทำกับเขาก็อุ่นใจ

ที่ว่าทำงานเป็นศิลปะทำงานในหน้าที่แล้วสบายใจก็คือ อีกอย่างก็คือทำให้ ถูกดี ถึงดี พลดี ถูกดี คือทำถูกต้อง ถึงดี คือหมายความว่าต้องทำให้ถึง ไม่ใช้ทำนิด ๆ หน่อย ๆ แล้วจะมามอบว่าต้องได้ ๒ ชั้น อย่างนี้มันยังไม่ถึง ต้องทำให้ถึง แล้วต้องทำให้พอดีอย่าให้เกิน อย่างเช่นนายบอกจะให้ไปซื้อของชิ้นหนึ่งมา ปรากฏว่าพอไปแล้ว มันดีไปซื้อหลายชิ้น นี่มันไม่พอดี

ว.สพ. : สุดท้ายจะฝากอะไรไปถึงสถาบันฯ

ดร.ประสิทธิ์ : คือทางวิชาการเราก้าวหน้ามาก แต่อยากให้นั่งอยู่เรื่องหนึ่ง คือจิตสำนึกของคน ปลุกฝังจิตสำนึก ทำให้คนเกิดขึ้น 6 อย่างข้างต้น ที่ว่านี่คือ ซื่อสัตย์ มั่นวินัย ใฝ่หาความรู้ สู้งาน เชี่ยวชาญจริง และไม่นิ่งดูดาย ถ้าเกิดขึ้นนะสถาบันฯ เราจะเห็นตัวอย่าง เป็นสถาบันที่พัฒนาก้าวหน้ามาก เพราะว่า ลูกศิษย์ลูกหา หรือคนในสถาบันเราเองมี 6 อย่างที่ว่านี้ ก็จะเป็นคนดีมาก คือเป็นคนดียังไม่พอดังเก่งด้วย สถาบันการศึกษาสำคัญที่สุดนะ ถ้าปลุกฝังลูกศิษย์เขาให้ได้อย่างนี้ก็จะดี แล้วได้ 6 อันนี้ ก็สามารเข้าไปอยู่ในสังคมได้อย่างสบายเลย

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2542

โดย พุทธิพร ขลสาคร*

*อาจารย์ประจำสำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ประวัติ นายประสิทธิ์ ดำรงชัย

1. วัน เดือน ปี เกิด: 15 กุมภาพันธ์ 2484
2. สถานภาพทางครอบครัว: สมรส มีบุตร 2 คน
3. ชื่อคู่สมรส: นางวันทนีย์ ดำรงชัย (วิภูพานนท์)
4. ประวัติการศึกษาและคุณวุฒิ:
 - ปริญญาตรี**
 - การศึกษาระดับบัณฑิต (เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2507
 - นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2525
 - ปริญญาโท**
 - พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (เกียรตินิยมดี) ทางรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2511
 - M.P.A., Kent State University, U.S.A. โดยทุน ก.พ. พ.ศ. 2513
 - ปริญญาเอก**
 - Ph.D. (Political Science), University of Oklahoma, U.S.A. โดยทุน ก.พ. พ.ศ. 2516
 - วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 388 หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่น 8
5. ตำแหน่งปัจจุบันและสังกัด: กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
6. ประวัติการทำงาน:
 - 19 ตุลาคม 2516 วิทยากรโท กองแผนงานและวิชาการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (เริ่มรับราชการตามข้อผูกมัดทุน ก.พ. ตามความต้องการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)
 - 1 กันยายน 2519 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 กองตรวจและสืบสวน สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
 - 16 ธันวาคม 2524 เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน 6 กองสืบสวนสอบสวน 2 สำนักงาน ป.ป.ป.
 - 24 กุมภาพันธ์ 2525 เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน 7 กองวิจัยและวางแผน สำนักงาน ป.ป.ป.
 - 6 ธันวาคม 2531 ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน 9) สำนักงาน ป.ป.ป.
 - 5 ตุลาคม 2533 ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
 - 16 มกราคม 2535 ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
 - 21 กรกฎาคม 2536 เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป.
 - 21 กรกฎาคม 2540 ที่ปรึกษาประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ระดับ 11)

